

Назва дисципліни	ВК09 Теорія драми
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	6 кредити / 180 годин 3-4 семестри, II курс ОС «Бакалавр»
Вид підсумкового контролю	екзамен
Викладач	заслужений діяч мистецтв України, доцент Мельничук Юрій Степанович
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри	сайт кафедри: http://ktr-rshu.at.ua/
Е-mail викладача:	melnichuk_juri@ukr.net
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	https://ktr-rshu.at.ua/
Мова викладання	українська
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щовівторка, з 9.35 до 11.05 (2 академічні години) <i>Он лайн- консультації:</i> щочетверга з 18.00 до 20.00

Цілі навчальної дисципліни

Під час вивчення дисципліни у студентів формується система знань про основні закономірності драматургії як специфічного роду літератури, який одночасно належить до двох видів мистецтва – літератури та театру. Важливо розкрити перед майбутніми режисерами особливості зовнішньої та внутрішньої структури драми, підготувати до самостійної творчої роботи по сценічному втіленню драматургічних текстів.

Мета та завдання навчальної дисципліни: здобуття студентами ґрунтовних знань з історії та теорії драми, формування міцного теоретичного фундаменту для майбутньої практичної роботи по втіленню драматургії засобами театрального мистецтва. Основні завдання курсу:

дослідження специфіки, сутності, призначення драми та здобуття навичок аналізу драматургічного тексту, як структури, що існує за певними внутрішніми законами. В ході вивчення дисципліни студентам необхідно усвідомити особливе місце драматургії серед літературних творів, її ігрову природу та створення для подальшого втілення на сцені; знати особливості та закони різних жанрів, основоположне значення конфлікту, взаємозалежність і взаємовплив драматургії та театральної практики. Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Теорія драми» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму підготовки «Режисер драматичного театру».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є драматургія як рід літератури, який призначений для постановки на сцені і є літературним першоджерелом для сценічного твору.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.

ЗК03. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК08. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Фахові компетентності (ФК):

СК01. Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.

СК04. Здатність до професійного опанування змістових (інформаційного, виразно-образного) рівнів сценічного твору.

СК06. Здатність до оперування специфічною системою виразальних засобів при створенні та виробництві сценічного твору.

СК07. Здатність до розуміння та оцінювання актуальних культурно-мистецьких процесів.

СК09. Здатність співвідносити особисте розуміння художньої ідеї та твору із зовнішнім контекстом.

СК14. Здатність аналізувати твори літератури і мистецтва на основі критичного осмислення теорій, принципів, методів і понять сценічного мистецтва.

СК15. Здатність вільно орієнтуватися у напрямках, стилях, жанрах та видах сценічного мистецтва, творчій спадщині видатних майстрів.

Програмні результати навчання

ПР01. Визначати взаємозв'язок цінностей громадянського суспільства із засадами розвитку сфери культури й мистецтва в Україні.

ПР02. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері сценічного мистецтва.

ПР04. Здійснювати пошук необхідної інформації у професійній літературі, в мережі Інтернет та інших джерелах.

ПР06. Аналізувати проблемні ситуації й приймати обґрунтовані рішення для їх розв'язання.

ПР08. Обирати, аналізувати та інтерпретувати художній твір для показу (демонстрації), самостійно обирати критерії для його оцінки.

ПР09. Співвідносити мистецькі ідеї та твори із соціальним, культурним та історичним контекстом для глибшого їх розуміння.

ПР11. Розуміти сценічне мистецтво як художній та соціокультурний феномен, знати специфічні відмінності художньої мови театру та перформативних мистецтв.

ПР13. Знати основні етапи (епохи, стилі, напрямки) у розвитку театру, літератури, образотворчого мистецтва, музики, кіно; основні факти про видатних особистостей у сфері мистецтва; класифікувати види та жанри сценічного мистецтва.

Очікувані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: зовнішню та внутрішню структуру драматичного твору, особливості та закони різних жанрів драматургії, особливості розвитку конфлікту в різних жанрах драматургії, течії та напрямки сучасної вітчизняної та зарубіжної драматургії

вміти: визначати подієвий ряд, проводити дійовий та ідейно-тематичний аналіз драматичного твору, його сюжет і фабулу, прослідкувати еволюцію структури драми в історичному аспекті, взаємозалежність і взаємовплив драматургії і театральної практики, шляхи розвитку вітчизняної та зарубіжної драматургії на сучасному етапі.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей.

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Теорія драми» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріали таких дисциплін як: « Історія української літератури», «Основи мистецтвознавства», « Історія зарубіжної літератури», «Художня творчість». Теорія драматургії виникає на перетині літературознавства та театральної практики, тому тісно пов'язана з теорією літератури, а також режисурою та майстерністю актора. Важливе значення у вивченні курсу мають праці літературознавців і філософів, театральних критиків та драматургів, а також теоретичні розробки практиків театру, режисерів, акторів, театральних педагогів.

Перелік тем

Змістовий модуль 1. Драма як рід художньої літератури. Структура драматичного твору.

Вступ. Предмет теорії драматургії. Загальна проблематика курсу.

Роль, місце, і значення курсу в навчанні студентів спеціальності «Театральне мистецтво».

Тема 1. Драма, лірика, епос – роди художньої літератури.

Епос як відтворення зовнішньої по відношенню до автора дійсності в об'єктивній сутності.

Лірика як відтворення характеру через суб'єктивні переживання. Драма – рід художньої літератури, що показує дії персонажів, відтворюючи їх у конфліктних ситуаціях

Тема 2. Колізія і конфлікт у драматургічному творі.

Конфлікт як серцевина драматичного твору, його рушійна сила, як головний засіб розкриття характеру. Колізія як ситуація, що передує виникненню конфлікту. Предмет конфлікту.

Тема 3. Подія – структуроутворююча основа драматургічного твору.

Подія – якісна зміна обставин, пригода, яка спонукає героїв до дії, народжує їх вчинки. Г. Товстоногов про сутність дієвого аналізу, як мистецтва знаходження подієвогоряду. Сюжет і фабула п'єси.

Змістовий модуль 2. Жанри драматургії та їх еволюція. Драма і театр.

Тема 1. Дія в драматургічному творі.

Дія як вольовий акт поведінки героя драматичного твору, спрямований на досягнення конкретної мети. Дія та контр дія.

Тема 2. Композиція твору драматургії.

Композиція драми як послідовність і спів розміреність частин п'єси, що об'єднуються в єдине струнке естетичне ціле.

Тема 3. Жанри драматургії.

Поняття стилю та жанру. Трансформація та оновлення основних жанрів драматургії. Трагедія, комедія, драма, мелодрама, трагікомедія, фарс. Жанр п'єси і жанр вистави. Поєднання різних за жанром текстів у межах однієї вистави. Одноактна п'єса. Сценарій як драматургічна основа твору екранного мистецтва.

Тема 4. Драматургія і театр.

Гегель про «оживлення» драми засобами сценічної дії. Вплив художньо – образної системи видатних драматургів на еволюцію театрального мистецтва. Право театру на багатозначність у тлумаченні драматичного твору. «Епічна» драма Б. Брехта.

Тема 5. Сучасна вітчизняна та зарубіжна драматургія.

Розвиток сучасної драми у тісному зв'язку з практикою сценічного мистецтва. Драма «абсурду», драматургія екзистенціалізму; постмодерна естетика та її вплив на розвиток драматургії кінця 20 –го початку 21- го сторіччя. Антологія сучасної української драматургії «У пошуку театру».

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна

1. . Поетика / Арістотель ; пер. з старогрец. Б. Тена; вступ. ст. і комент. Й. Кобова. – Київ : Мистецтво, 1967. – 135 с.
2. Вороний М. Театр і драма : збірник статей / М. Вороний ; упоряд., вступ.ст.О.К.Бабишкіна ; приміт. Р. Г. Коломійця і О. К. Бабишкіна. – Київ : Мистецтво, 1989. – 408с.
3. Галич О., Назарець В., Васильєв Є. Теорія літератури: Підручник. – К., 2005.
4. Липківська Г. Світ у дзеркалі драми.-К.: Кий, 2007. – 356 с.
5. Паві П. Словник театру / Пер. з фр. М. Якубяка. – Львів: ЛНУ ім. І.Франка, 2006. – 640 с.
- 6.Сахновский-Панкеев В. Драма і театр. – К.: Мистецтво, 1982. – 132с.
- 7.Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці : / Дж. Стайн ; пер. з англ. І. Босак та ін. ; ідея вид. і наук. ред. Б. Козака ; у 3 кн. – Львів : Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, 2003–2004. – Кн. 1: Реалізм і натуралізм. – 2003. – 256 с. ; кн. 2: Символізм, сюрреалізм і абсурд. – 2003. – 272 с.; Кн. 3: Експресіонізм та епічний театр. – 2004. – 288 с.
8. Теорія драми в історичному розвитку: Хрестоматія / Заг. ред. та передмова О. Білецького. – К., 2003.
9. Хрестоматія з теорії драми: Особливості драматургічного мистецтва 19 – 20 століття / Упоряд. Нестеровський П. П. – К.,Мистецтво, 1988.

Допоміжна

1. Софокл «Цар Едіп»
2. Аристофан «Лісістрата»
3. В. Шекспір «Гамлет», «Ромео і Джульєтта», «Отелло», «Макбет», «Король Лір», «Дванадцята ніч», «Сон літньої ночі».
4. Ж. Б. Мольєр «Тартюф», «Міщанин – шляхтич», «Скупий», «Витівки Скапена».
5. Ж. Расін «Федра».
6. Лопе де Вега «Собака на сіні».
7. К. Гольдоні «Слуга двом панам».
8. Ф. Шиллер «Розбійники», «Підступність і кохання».
9. К. Гоцці «Принцеса Турандот».
10. П. Бомарше «Шалений день, або Одруження Фігаро».
11. Е. Ростан «Сірано де Бержерак».
12. Б. Шоу «Пігмаліон».
13. М. Метерлінк «Синій птах».
14. Г. Ібсен «Нора».
15. М. Гоголь «Ревізор», «Одруження».
16. О. Грибоедов «Горе від розуму».
17. О. Пушкін «Маленькі трагедії».
18. А. Чехов «Чайка», «Три сестри», «Дядя Ваня», «Вишневий сад», «Ведмідь», «Освідчення».
19. О. Островський «Безприданниця», «На всякого мудреця доволі простоти».
20. І. Котляревський «Наталка – Полтавка».
21. Г. Квітка – Основ'яненко «Шельменко – денщик».
22. І. Карпенко – Карий «Сто тисяч», «Безталанна», «Мартин Боруля».
23. М. Старицький «Не судилось», «За двома зайцями».
24. М. Кропивницький «По ревізії».
25. І. Франко «Украдене щастя».
24. Л. Українка «Лісова пісня», «Кам'яний господар», «Оргія», «На полі крові».
25. В. Винниченко «Закон», «Брехня», «Чорна Пантера і Білий Ведмідь».
26. О. Олесь «Осінь», «По дорозі в казку».
27. М. Куліш «Мина Мазайло», «МакленаГраса», «Патетична соната», «Отак загинув Гуска».
28. Б. Брехт «Матінка Кураж».
29. О. Уайльд «Як важливо бути серйозним».
30. Ж. Ануй «Жайворонок».
31. Ж. Кокто «Людський голос».
32. С. Беккет «Чекаючи на Году».
33. Ж. Йонеско «Урок».
34. С. Мрожек «Кароль».
35. Т. Уільямс «Скляний звіринець», «Трамвай «Бажання»».
36. О. Арбузов «Старомодна комедія».
37. Л. Андрєєв «Життя Людини».
38. О. Вампілов «Полювання на качок», «Провінційні анекдоти».
39. О. Ірванець «Брехун з Литовської площі».

Інформаційні ресурси

http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Literat/Index_Lit.php http://litopys.org.ua http://www.nbu.gov.ua/ http://www.library.lviv.ua/ http://www.lib.rv.ua/ http://lib-gw.univ.kiev.ua/ http://www.library.ukma.kiev.ua/ http://www.uosa.uar.net/php/lib/	
--	--

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань
- виконання домашніх завдань
- виконання завдань самостійної роботи
- проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль)
- виконання лабораторних робіт

Система та критерії оцінювання

у Рівненському державному гуманітарному університеті

Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми / виду діяльності може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в розподілі балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано

82-89	B	дуже добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивний-варіативний)	добре	
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60-63	E	достатньо	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ (*за наявності) та оцінка за екзамен.

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни « Теорія драми»

Поточне тестування та самостійна робота							ІНДЗ	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7		Всього
10	10	20	10	10	10	10	20	100

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти.

Здобувачам вищої освіти необхідно зареєструватись в системі CMS MOODLE, отримавши кодове слово, де розміщені опорні конспекти лекцій, завдання та методичні вказівки до виконання лабораторних робіт, завдання для самостійної роботи та тести.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.